

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพื้นที่ป่าบ้านแม่อุ้มอง ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้เขียน นายจิราวุธ รักร่วม

ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. โกสุมภ์ สายจันทร์

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพื้นที่ป่าบ้านแม่อุ้มอง ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพื้นที่ป่าบ้านแม่อุ้มอง ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดการพื้นที่ป่าบ้านแม่อุ้มอง ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่เป็นทางการ ได้แก่ กำนันตำบลสบป่อง ผู้ใหญ่บ้านบ้านแม่อุ้มอง นายก อบต.สบป่อง และ ส.อบต.สบป่อง และกลุ่มชาวบ้าน ได้แก่ ประธานกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำพิธีกรรม และชาวบ้าน รวมทั้งสิ้น 20 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่าบ้านแม่อุ้มอง ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การเริ่มโครงการ เช่น การประชุมวางแผน การเสนอข้อคิดเห็น การกำหนดแผนงานการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในแต่ละฝ่าย การสนับสนุนงบประมาณ การร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ป่าของหมู่บ้าน การร่วมประเมินผลและติดตามผล การนำปัญหามาวิเคราะห์และร่วมหาทางแก้ไข และมีการทำกิจกรรมการจัดการพื้นที่ป่าร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งหน่วยงานราชการและเอกชนมาอย่างต่อเนื่อง

2. ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดการพื้นที่ป่าบ้านแม่อุ้มอง พบว่ามีปัญหาด้านการเมือง คือ ผู้นำท้องถิ่นยังไม่สามารถใช้มาตรการขั้นเด็ดขาด กับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎข้อบังคับของหมู่บ้านได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งการดำเนินงานของชาวบ้านนั้น ยังขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การดำเนินการจัดการป่านั้น ไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีความแตกต่างกันในด้านวิถีชีวิตการดำรงชีพของคน ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการทำความเข้าใจกับชาวบ้าน และกฎหมายที่ใช้ในการจัดการพื้นที่ป่ายังไม่มีความชัดเจน ชาวบ้านไม่สามารถเข้ามาจัดการปัญหาโดยใช้ข้อกฎหมายได้อย่างเต็มที่

ดังนั้นเพื่อให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการจัดการพื้นที่ป่าบ้านแม่อุ้มอง หน่วยงานราชการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร ความรู้ต่าง ๆ รวมถึงการดำเนินการให้ชาวบ้านได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการป่าที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อให้ชาวบ้านจะได้ดำเนินการในการจัดการพื้นที่ป่าของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a white elephant standing and facing left. Above the elephant is a traditional Thai umbrella. The elephant is surrounded by a circular border containing the text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964'. There are decorative floral motifs on either side of the elephant.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title   The Community Participation of Forest Management in
Baan Mae Ou-Mong , Soppong Sub-district ,
Pang Ma-Pha District, Mae Hong Son Province

Author   Mr. Jeerawoot Rakruam

Degree   Master of Arts (Political Science)

Advisor   Associate Professor Dr. Kosum Saichan

ABSTRACT

The purposes to study the Community Participation of Forest Management in Baan Mae Ou-Mong, Soppong Sub-district, Pang Ma-Pha District, Mae Hong Son Province, are to 1) study the participation of community in the area management of Baan Mae Ou-Mong, Soppong Sub-district, Pang Ma-pha District, Mae Hong Son Province 2) analyze the problems and limitation in the area of management at Baan Mae Ou-Mong, Soppong Sub-district, Pang Ma-pha District, Mae Hong Son Province.

This study is a qualitative research. The sampling units consist of populations in 2 groups including a group of the head of local government administrative, such as; village headman of Soppong, village headman of Mae Ou-Mong, President Administration of Soppong Sub-district, Member of Parliament Soppong Sub-district, and group of communities, for example; President of housewife, leadership of rite, and villagers which is 20 people in total. Data collection is based on an interview which will be applied as the descriptive data to analyze for the results, and they are shown as follows;

1. Villagers have been involved in participating of the area management at Baan Mae Ou-Mong since the project is started. For example, meeting for the plan management, sharing ideas, defining frame work, forming the committees in each field, supporting the budgets, participating the community activities concerned about the area management, having a part in the

assessment and follow up, brainstorming to analyze the problems and find the solutions, and also continually joining the activities of the area management with outside agency including government sectors and private ownership.

2. The political problem is defined as the problem and limitation in the area management at Baan Mae Ou-Mong. It is found that the local leadership is absolutely not able to use a measure with whom against violet regulations of the village strictly. Moreover, there lacks of budgets supporting from the related agency, so that, it causes to the operation of the area management hardly keep on. According to living styles among the villagers themselves are different, therefore, it needs to take time in order to make them getting more understanding. It is also found that the laws applied to the area of forest management aren't clear. This affects to the villagers that they are not completely legal to solve the problems of forest management under the laws.

Therefore, in order to have the villagers certainly participating in the forest management area of Baan Mae Ou-Mong, all sectors related must be involved in supporting them with the budgets, staff and knowledge. Additionally, there should be some processes to make the laws more concreted and clear in order to that the villagers will be able to operate their own managements in the forest area effectively by themselves.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved